

”Siden 5.klasse har jeg
frygtet den eksamen jeg
skal til nu til sommer...”
- perspektiver på børne-
og ungdomsliv i en
præstationskultur!
Silkeborg 15.1 2018

Børne- og
ungdomslivet
er i
forandring!

Dette er
Carolines bedste
veninde!
- skiftet fra
tilstedeværelse
til tiltideværelse
medfører en
markant
individualisering!

Er de
egoister?

Velkommen
til...

#2021

**"REMINDE YOURSELF,
NOBODY BUILT LIKE YOU,
YOU DESIGN YOURSELF"**

kushandwisdom.tumblr
jay z

“...Alle vil gerne være noget, men alle kan ikke blive alt det de gerne vil, så gælder det bare om at blive en af dem, der kan blive det...”

(Pige, 17 år)

Det er der
ikke meget
af.....

Det er mere
sådan de
vokser op.....

De vokser op med
voksne der skal
håndtere en
markant
autoritetstab!

Intro til de
eleverne i 0-
3.k

Børnehaveklassen i
1988

Børnehaveklassen
2018-19 -
velkommen til
"Generation
Alpha!"

Generation Glass

- De vokser op med en overflod af legetøj og forbrugsgoder. Det skaber en veludviklet **kvalitetsbevidsthed** og et bredt mærkevarekendskab fra en tidlig alder!
- Undersøgelser viser, at børn i dag allerede fra toårsalderen efterspørger specifikke produkter. Halvandet år senere kan de genkende mere end 200 varemærker!!!

De er børn af den fjerde industrielle revolution....

- De bliver født ind i den såkaldte fjerde industrielle revolution, der buldrer derudad, og hvis byggesten blandt andet er teknologiske fremskridt som kunstig intelligens, robotter, '21st Century medicin', selvkørende biler, 3D-print, kvantecomputere og nano- og bioteknologi.
-

Hyper-individualiserede barndomme

Med en verden skabt af deres Millennial-forældre får et Generation Alpha-barn en verden, der er skræddersyet til dem. De er blevet formet i en tid med individualisering og tilpasning, hvor Netflix ved præcis, hvad de vil se som det næste!

Generation Alpha er måske den mest socialt isolerede generation til dato.

- Utallige rapporter har vist, at sociale medier faktisk får folk til at føle sig mindre forbundet, hvilket resulterer i en større følelse af isolation og reduceret livtilfredshed. En af konsekvenserne er, at de vil søge tjenester og brands, der får dem til at føle sig ægte og autentisk forbundet med andre.

Et par
observationer

11 pct af eleverne i BH
-klassen viser tegn på
mistrivsel....
(Statens Institut for
Folkesundhed 2017)

Observation:
Mange voksne
der skaber
rammer, gør
ting med eller
"kigger" på
børn.....men
færre der
snakker med
børn.....

Man snakker med dem om al ting – eller gør man....?

- ”...Det er super hyggeligt at snakke med de voksne. Man kan snakke med dem al ting...”
- *Og gør man så det?*
- ”....Det tror jeg nogen gør, men jeg har ikke snakket med de voksne om noget vigtigt.....”(pige, 3.kl)

En del er børn
under
radaren.....
hvis vi ikke
systematiske

Børn er gode til
at fortælle om
deres liv.....

- Men det er
sjældent at de
får mulighed
for det.....

Robust er rundet
af ” som
egetræ”, hårdt,
noget der kan
modstå
forandringer” mv.

Har vi individualiseret
robustheden?

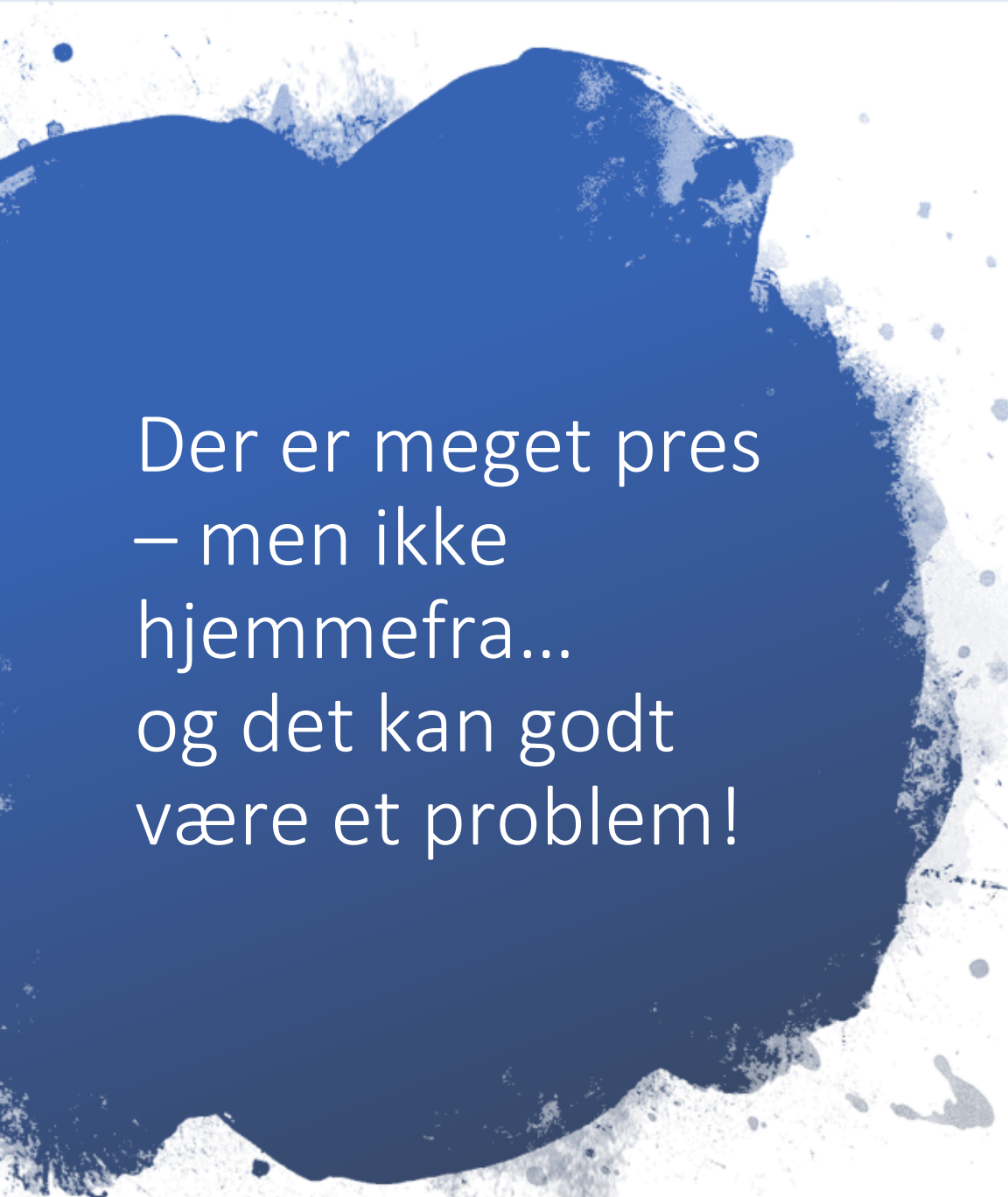
- ”Det, som karakteriserer et robust fællesskab, er for det første, at der er trygt at være. En anden ting, der betyder meget, er, at det er okay at tiltale det, som er bekymrende og svært, uden at man risikerer at få hovedet hugget af....” ((Poul Lundgaard Bak, overlæge i Komitéen for Sundhedsoplysning og forsker i robusthed på Institut for Folkesundhed ved Aarhus Universitet)

5.klasse i 1984

5.klasse i 2018-19

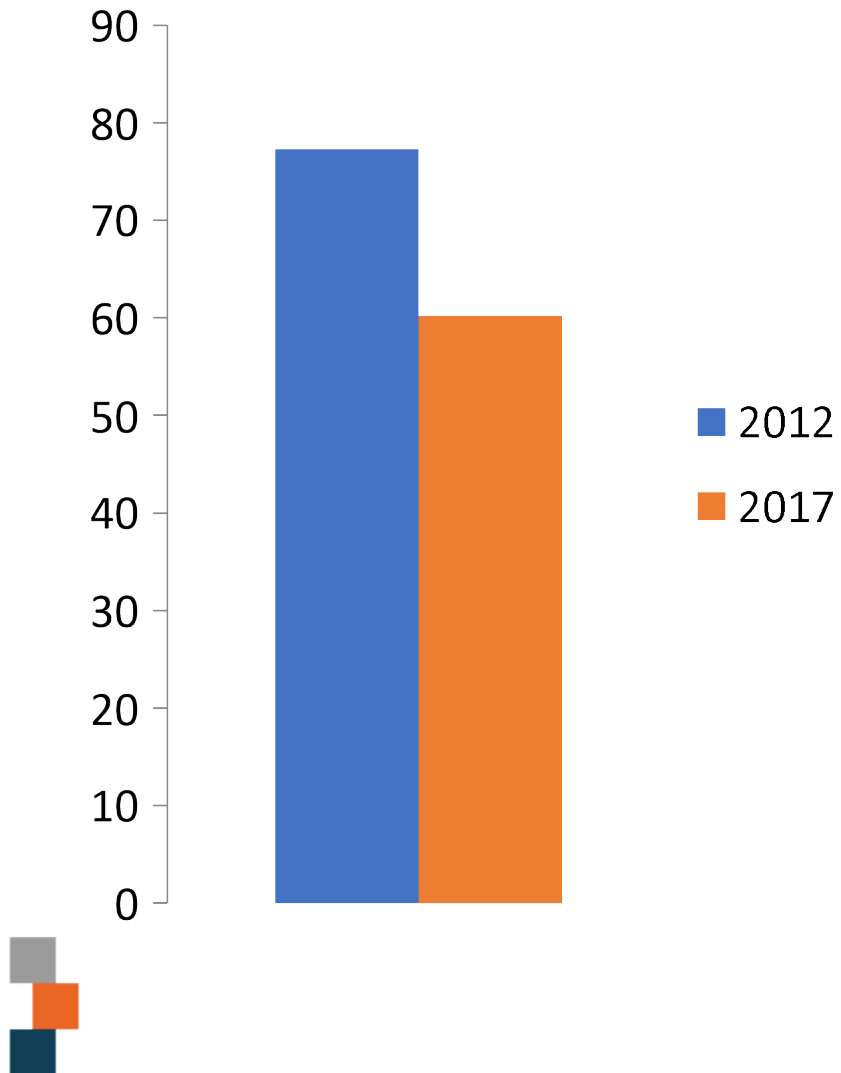

Der er meget pres
– men ikke
hjemmefra...
og det kan godt
være et problem!

- ”....Vi er ret konkurrenceorienterede i vores klasse – mest pigerne.....Det er ikke lærerne der presser os - det os selv der presser hinanden.....”
- ”....Ja, når vi får karakterer, så kan det godt blive rigtig slemt.....”
- *Er der noget pres fra jeres forældre?*
- ”.....Nej, slet ikke - bare at vi gør det så godt som vi kan.....” (6.kl, Trekroner Skole)

Stadig mindre selvorganiseret tid sammen med venner

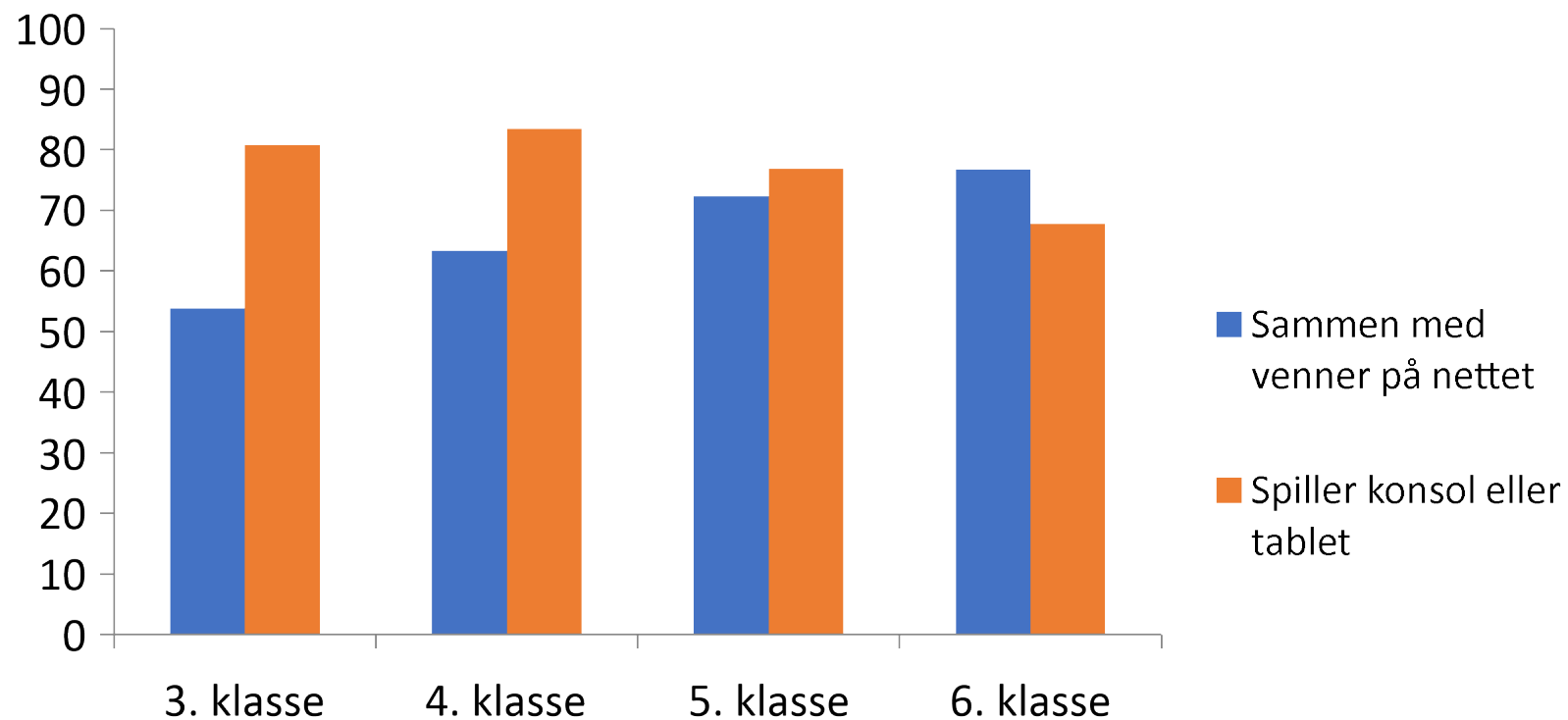

I samme periode er skoledagen dog blevet længere uden at engagementet i faste fritidsaktiviteter er faldet.

- 25,3 pct er sjældent eller aldrig sammen med deres venner IRL. I 2012 var tallet 13 pct!

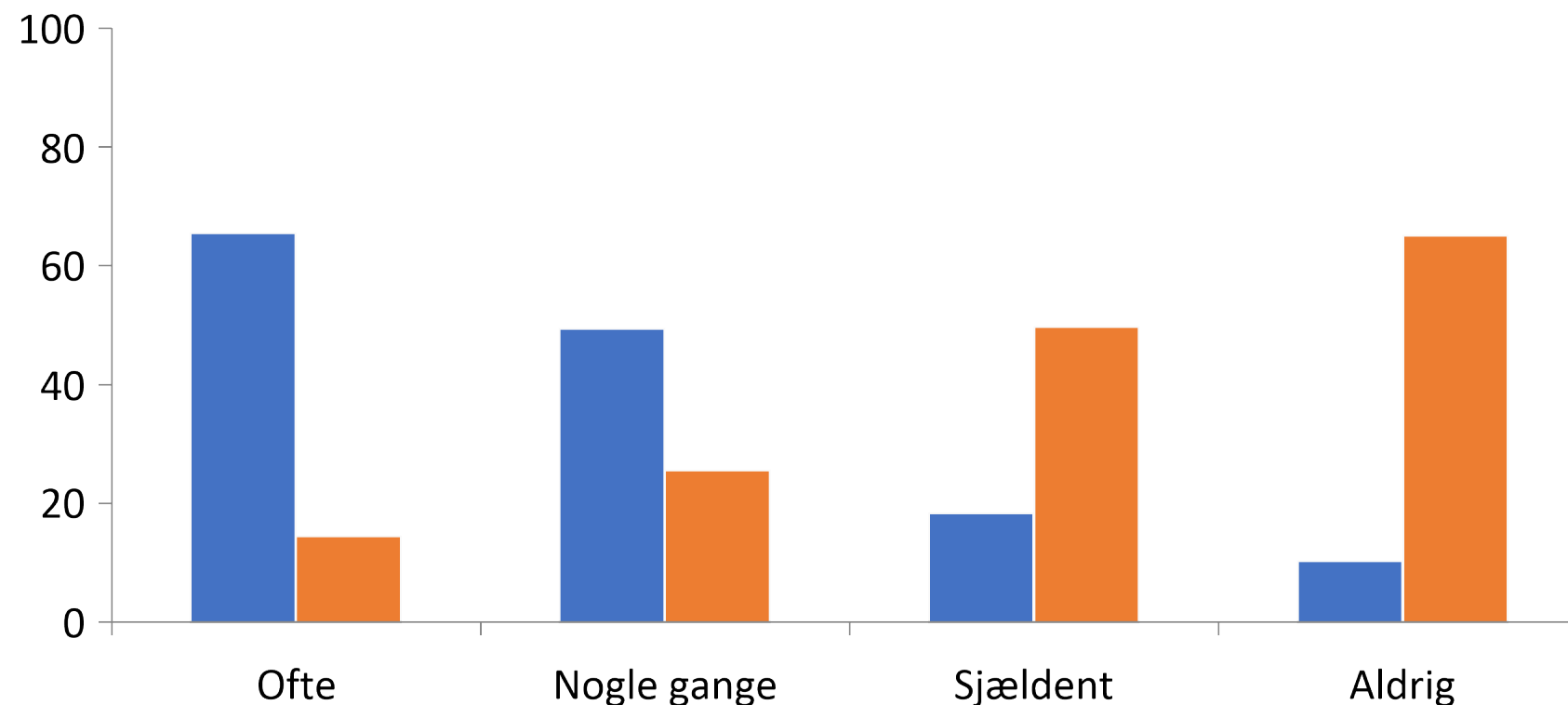
Fysisk/virtuel grænse i opløsning

På forskellige måder på tværs af alder!

Forældre er passive tilskuere!

Hvor ofte snakker I sammen om emner knyttet til det virtuelle rum/SoMe?

*Hvor ofte snakker du med dine forældre om, hvad du laver på nettet? Krydset med
Oplever du, at dine forældre godt vil snakke med dig om, hvad du laver på nettet?*

Jeg voksede
op med dem
her.....

Nye billeder at spejle sig i

- Den 'perfekte' krop optræder overalt på SoMe
- Jo større klasse, desto mindre kropstilfredshed
 - 81,8 % i 3. klasse
 - 73,7 % i 6. klasse
 - 42,5 % i 9.klasse
 - 49% af de 19-årige piger angiver at de er for tykke, mens 21 pct. af drengene angiver at de er for tynde (Vive 2018)

”Mere end blot et oversize teenagereværelse” - fritids- og ungdomsklubben kan noget!

- SFO- og klubområdet er den mest velbesøgte fritidsarena blandt elever i 3-6. klasse
- Antallet af hyppige brugere af SFO & klub mere end halveres fra 3. til 5. klasse – men forklaringen er IKKE kun folkeskolereformen!
- Dem der ikke går til faste fritidsaktiviteter benytter ofte klubbens tilbud, end dem der ”går” til noget!
- Klubben fungerer som det overdimensionerede teenagereværelse!
- Klubbens mest trofaste brugere er kendetegnet ved en ligelig fordeling mellem elever på tværs af etnisk baggrund – og noget tyder på at klubben er den organiserede fritidsarena hvor piger med anden etnisk baggrund er bedst repræsenteret!

9.kl 1986

9.KI
2018

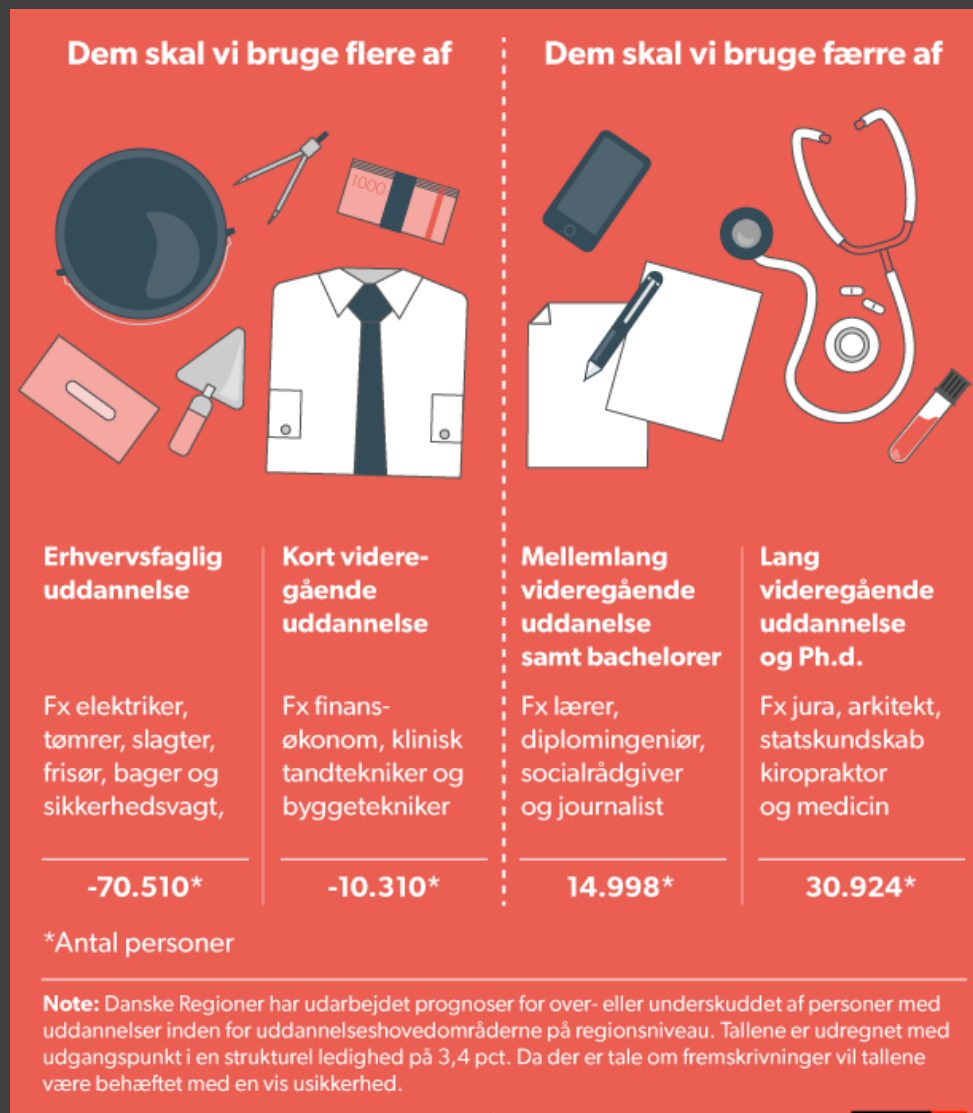
Når man googler danske unge.....

Hvordan får
vi dem her til
at vælge
noget andet
end de
andre?

Prognoser er ikke altid sikre, men.....

Noget tyder på, at dem der tager en erhvervsuddannelse, ikke får svært ved at finde et job!

Den unikke
individualitet! –
hvor man søger
det trygge!

Ungdomskultu
r = Gymnasie...

Student 1986

De kollektivt
orienterede
individualister
Studenter 2018

Fra 1.division til Superligaen på 6 uger!

Det **koster kassen** at gå på en ungdomsuddannelse, hvilket kræver, at man har et **fritidsjob**

Det store flertal bruge **mere tid på transport** (gymnasiet ligger typisk længere væk end folkeskolen)

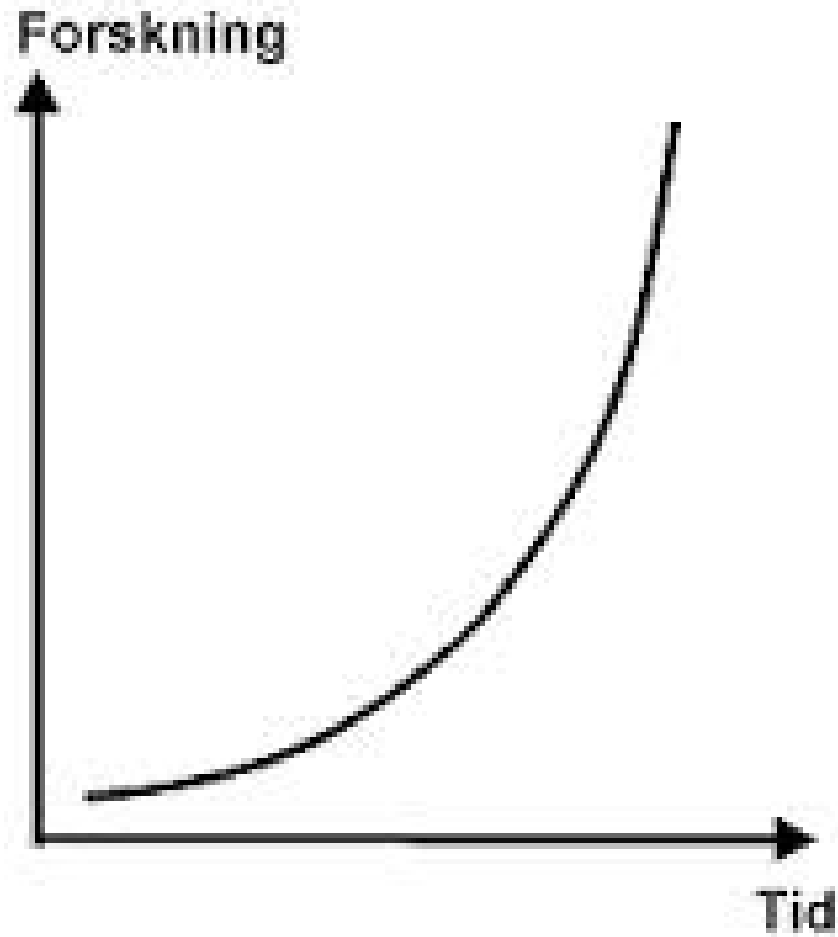
Lektiebyrden vokser

Der kommer **flere afleveringer**

Større personligt ansvar - forældrene trækker sig mere eller mindre bevidst fra skoleprojektet

Antallet af fester stiger markant – og udøverne er ikke ”i træning” fordi festkulturen ikke fylder specielt meget i folkeskolen

Vi lever i en
verden i HASTIG
forandring!

Det er
deres
nutid.....

Hvad er 21st century skills?

- ▶ Det er bl.a.:
- ▶ Det at kunne være udenfor sin **comfortzone**.....
- ▶ **Eksperimentere** – og turde fejle...
- ▶ Evnen og viljen til **samarbejde**
- ▶ Kreativitet
- ▶ Kritisk sans – ikke bare ”Hvad?” men også ”**Hvorfor?**”

”Dannelse er det
der er tilbage,
når man har
glemt, hvad man
har lært.”(Ellen
Key)

Material dannelse

- Her er fokus på "at lære så meget som muligt" – fokus på faglighed, konkrete skills m.v.

Formal dannelse

- Den formale dannelse fokuserer på eleven tilegner sig en bestemt attitude, handlemuligheder og arbejdsmetoder – m.a.o. lærer at lære!

Vigtige
"attituder" vi
ønsker at
understøtte...

Mod

Nysgerrighed/det
eksperimenternede

Udvikling frem for
præstation

Vi gør ting
sammen.....

Globalt orienterede og
udfordrede unge....

Individuel
optimisme -
Kollektiv
pessimisme
Hvad tænker du
om fremtiden?

	PCT
Det bliver spændende!	78,9 (81,9-75,7)
Fremtiden bekymrer mig	33,9 (27,9-42,0)
Jobmuligheder bliver truet af globalisering	28,9
Det bliver svært at opretholde velfærdssamfundet	27,5
Jeg har ikke så mange muligheder	16,0

Man drømmer om det man altid har drømt om....

	Meget enig
Et godt parforhold	69,4
Et godt familieliv	65,9
Et spændende og udviklende arbejde	61,4
Et velbetalt arbejde	54,7
Karriere	52,1
At få børn	48,1
Fortsat at kunne videreuddanne mig	28,1
Et job i udlandet	23,8

De mange valg.....

- *"... Jeg bekymrer mig en del for fremtiden, og mine forældre forventer en del af mig. I grunden oplever jeg reelt, at der er så mange valgmuligheder, og det er skræmmende. Jeg bekymrer mig meget, der er så mange ting, man kan, og de valg man træffer får store konsekvenser for ens fremtid..." (Pige 16 år)*

Målrettede
unge der
gerne skal
ramme
plet...

Det perfekte
er blevet det
normale.....

Alt skal være
perfekt.....

”....Du skal have den perfekte krop, gå i det perfekte tøj, have nogle gode karakterer og alt skal være perfekt derhjemme. Men det er ikke alle der kan det. Og det er en stor ting som fylder bare generelt fordi, du kan ikke være perfekt. 10 er fint, 12 er perfekt, men får vi 7 eller 4, så bliver vi kede af det....”(Caroline, 9.kl)

Vi får stadig flere såkaldte ”insecure overachievers”, altså personer, der gør det godt, men aldrig føler, de gør det godt nok.....

.

Og det begynder ret tidligt.....

- ▶ *Jeg er nødt til at gøre det rigtig godt i skolen. Hvis jeg får gode karakterer, kan jeg vælge mellem mange flere jobs, end hvis jeg får dårlige karakterer.*
(Pige, 7. klasse)
- ▶ Man er ambitiøs uden mål. Det er vigtigt at klare sig godt på alle parametre, få høje karakterer i alle fag – uden nødvendigvis at vide hvorfor, og hvad præstationerne skal bruges til

Man skal præstere på alle arenaer!

- *” Interviewer: ”Hvor mange følgere skal man have for, at det er acceptabelt?”*
- *(1) ”Hvis hun kun har 50 eller sådan noget, så ville jeg droppe hende...”*
- *(2) Udfordringen er, at man skal fremstå nice på de sociale medier, så andre mennesker kan lide én. Og synes at ham der er en fed person. Hvis man har 50 følgere, så vil jeg tænke den person er da fucked up.” (Drenge 16 år)*

Frygten for at
være
anderledes.....

Hvem presser jer?

- ▶ Når vi spørger de unge svarer de:
- ▶ Det gør vi selv!
- ▶ Det gør "samfundet".....
- ▶ Og forældrene , men det pres er som oftest udtalt!

Udfordringen er at gøre skole til en ØVEBANE.....

Smilende
børn og
unge, der
opfører sig
pænt, men
som ikke har
det godt!

Selv vær det er under pres hvis man er pige....

	11-årige	13-årige	15-årige
Pige	65	47	44
Dreng	80	74	75
Spg:	Jeg synes godt om mig selv	Jeg er god nok	Andre på min alder kan godt lide mig!

Andel af 15-årige med høj livstilsfredshed

	2002	2006	2010	2014
Piger	30	25	24	19
Drenge	38	32	32	25

Udviklingen i ensomhed (VIVE 2018)

	2009	2013	2017
11-årige	5 pct	4 pct	3 pct.
15-årige	5 pct.	6 pct.	9 pct.
19-årige	7 pct	9 pct.	12 pct.

Du skal mase
dig ind i
fællesskabet.....

- *"... På gymnasiet er du grundlæggende set alene, og du er selv ansvarlig for at komme med i en gruppe. Grupper åbner sig ikke bare – du skal selv mase dig ind i fællesskabet...Dem, der ikke formår det, har det svært på gymnasiet, for der er ikke nogen, der kommer og samler dem op..." (Pige 2. g)*

”Skoleglæde” – udviklingen i andelen af elever der virkelig godt kan lide skolen.....

	2009	2013	2017
7-årige	82 pct	76 pct	64 pct
11-årige	49 pct	55 pct	57 pct
15-årige	53 pct	57 pct	43 pct

Under kniven?

Ville du sige ja til et plastickirugisk indgreb
hvis det var gratis og anonymt....?

	Pct.
Ja	19,9(10,6-32,6)
Nej	68,1(82,0-49,2)
Ved ikke	12,0(7,4-18,2)

Hvad
snakker man
med
vennerne
om?

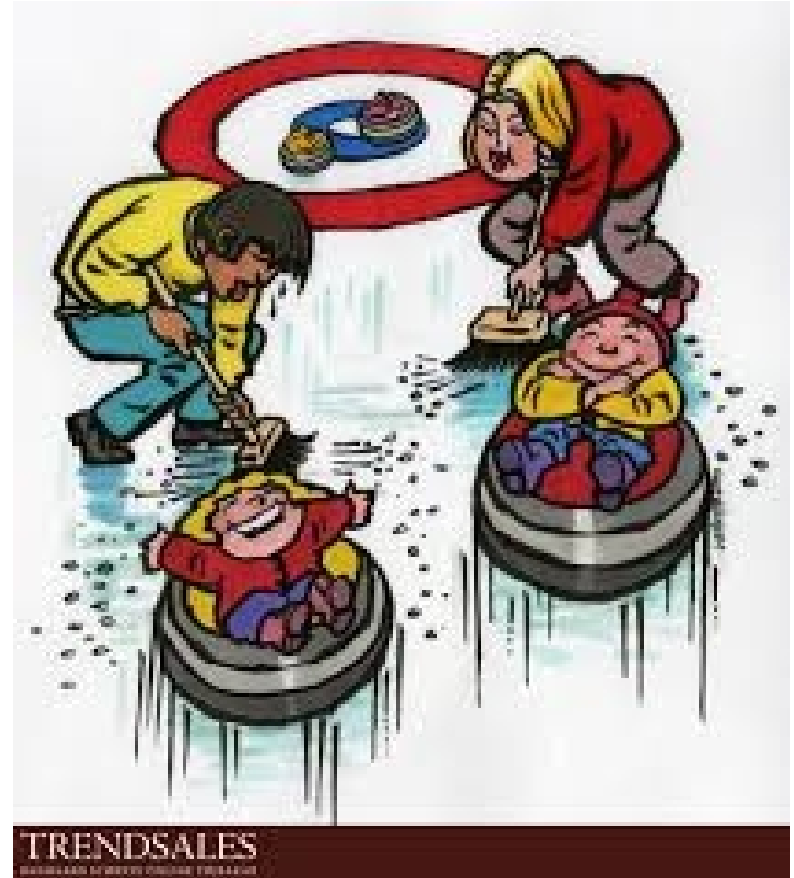
Husk at
deres venner
er lige så
"dumme"
som dem
selv!

Venner kan man jo ikke rigtig bruge til noget!

- ▶ *"Det er på en anden måde end med mine venner, fordi vennerne jo er i samme suppedas som mig – og de giver mig jo altid bare ret..."*

Er de vokset op med
curlingforældre?

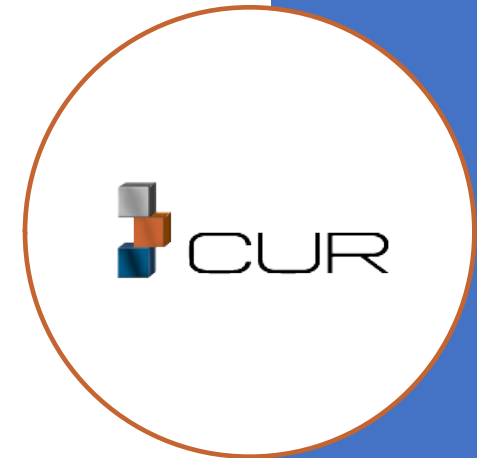

De vokser op
med den
generation
af forældre,
der ikke kan
reproducere
deres egen
opdragelse!

Vi vokser op i magiske hjem.....

"Jeg bruger min forældre til støtte og hjælp. F.eks. hvis jeg har svært ved en opgave i skolen. Mine forældre er en pengeautomat. Hvis jeg mangler noget, kan jeg få det af dem. Jeg gider ikke lave mad og vasketøj, og det gør de jo. De er bare maskiner, deres hverdag er det samme. De sover, arbejder, tager hjem og hører på vores mundlort... Ej, jeg var faktisk meget sød ved mor i går. Hun fik lov til at se en film oppe på mit værelse. Det var okay."

- (Sebastian)

Hvad snakker man om med sine forældre om?

Tema	PCT
Hvordan jeg har det	52,7 (43-67)
Fremtiden	52,2(44-62)
Hvad der foregår i mit liv	48,8(41-60)
Hvad kan stresse	26,8(15-43)
Politik/samfund	21,7
Videreuddannelse	18,1 (14-24)
Udseende/krop	10,0

Det er ofte meget
beskrivende.....

- "Når jeg kommer hjem fra skole spørger de altid "Hvordan var skolen?" Og svarer man jo bare fint" (dreng, 7.kl)

Man taler ofte om
ret neutrale ting.....

- ”Jeg snakker om skole og sådan mere neutrale emner med mine forældre, mens sådan noget som Instagram og FB – det ordnet jeg med mine veninder – det ved mine forældre intet om...”
(Pige, 7.kl)

Man skal ikke give
dem unødige
bekymringer!

- ! ”Man skal også passe på ikke at give dem flere bekymringer, hvis de i forvejen er bekymrede” (Pige 8.kl)
- De fleste unge forsøger selv at løse deres problemer – og går kun til forældre hvis de ikke selv formår at finde løsninger

Har du nogle
”gode” voksne
du kan snakke
med?

PCT	
Ja	34,1 (27-43)
Ja, men jeg har ikke behov for det	40,7
Nej, men jeg oplever heller ikke noget behov	20,9
Nej, men jeg kunne godt tænke mig at have sådanne voksne i mit liv	4,3

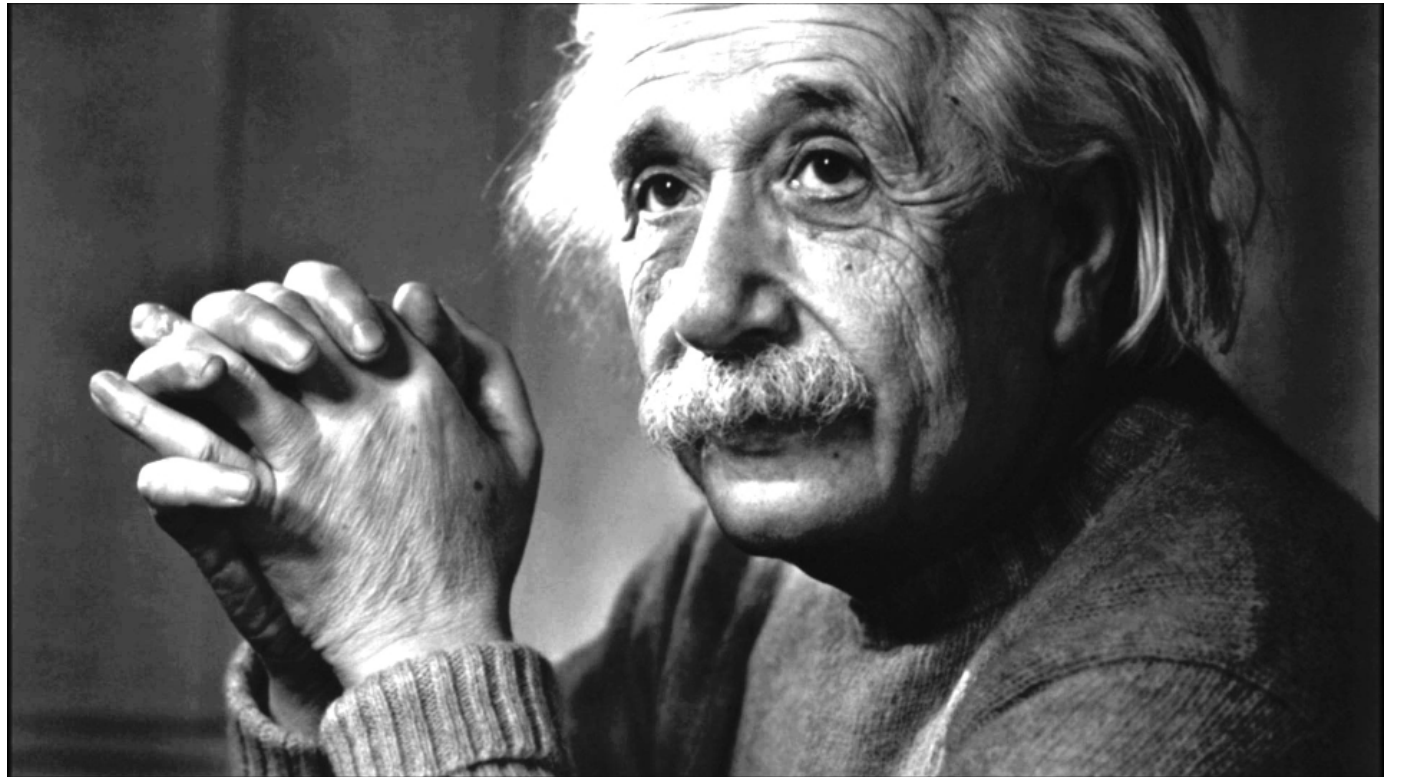
Den gode sekundære
metaintentionelle
voksne!

- ▶ ”...Det at have en person der lytter, forstår og respekterer en, kan betyde en hel del. En voksen man stoler 100 pct. på er som en slags skraldespand til bekymringer og ting der er svære at få sagt...”(pige 8.kl)

Hvem er de
"gode"
voksne???

Bedsteforældre	45,0
Ældre søskende	36,0
Lærere	27,2
"Andre"	25,9
Trænere, klubmedarbejdere m.v.	17,9
Venners forældre	16,8

Alder spiller
ingen rolle!

Hvilke egenskaber efterspørger de hos "voksne"?

- ▶ Nysgerrige voksne – som stiller spørgsmål i bevidstheden om at unge godt kan sige nej!
- ▶ Fagligt dygtige voksne som man kan lære noget af!
- ▶ Voksne som de har historie med....og specielt for drenge/mænd gør det sig gældende at samtalen er knyttet til konkrete aktiviteter!
- ▶ Voksne der udfordrer og giver ansvar – efter at de har vist hvordan opgaven også kan udføres!

Professionelle relationer – professionelt nærvær!

- Rigtig mange ungdomsproblemer kræver ikke en fag-faglig intervention, handleplaner eller terapi-sessioner – det kræver voksne der etablerer rum for identifikation og refleksion!

De gode voksne skaber
”frikvarter”!

Tre skabeloner

- **Formgiveren** der qua sin egen person og ageren skaber trygge rum for unge uden at kræve en ensretning.
- **Tourguiden** der følger med i unges processer, fordi han/hun selv har været der før eller har en større livserfaring med at navigere i ukendt terræn uden at gå vild.
- **Motivatoren/inspiratoren** der udfordrer unge til at træde ud over den personlige komfort-zone og møde det, som er anderledes.

Udfordringer.....

Et par udfordringer

- Voksne der er mere nysgerrige!
- Voksne der skaber rum for individuel og kollektiv refleksion!
- Voksne der skaber frikvarter!
- Voksne der skaber rum for identifikation
- Voksne der skaber rum for identification
- VOKSNE DER ER SYSTEMATISKE – og det handler ikke nødvendigvis om flere penge, men oftere om kultur!

